

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása: „Pestvárosánál” 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek: Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvétnék a kiadó hivatalában. Kérjük az iktatási díjakat az igrtmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petisor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskerekben, 50 az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás a „TORONTÁL” 1876. évi második negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjék. Az előfizetési pénzek egyszerű postautalvánnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája) czimzendők.

Előfizetési árak: Egész évre . . . . . 6 ft. — kr. Fél évre . . . . . 3 ft. — kr. Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr. Kelt N.-Becskerekben, 1876. szept. 23-án. A „Torontál” kiadóhivatala.

Az árvíz megyénkben.

Mai cikkünk — fájdalom — ismét csak szomorú események esetelését tartalmazza, mert a vizek folytonos áradása következtében a vidék, mely eddig megyénknek csak egyes részeit tartotta rettegésben, most már általánossá lett, a szerencsétlenség, mely csak egyes — a víztől alig pár év óta elragadott, s még nem is egészen mentesített öblözeteket sújtott mind nagyobb mérvet ölt, s az árvíz pusztító hatalmát oly vidékekre is kiterjeszti, melyeket az emberi szorgalom már félszázad óta tőle elhódított, hol nád és sás helyett évtizedek óta dús kalászkok hullámzóltak.

Albrechtsdorf községét ért veszedelméről lapunk legutóbbi számának egy táviratában emlékeztünk meg, az árvíz f. hó 14-én tette tönkre ezen községet, mely egészen magában állva és a világtól elszigetelve maradt, s csakis az oda rendelt hajóknak lehet köszönni, hogy emberélet nem esett áldozatul.

Az Albrechtsdorfiak mentésére kiküldött „Hermine” nevű gőzösnek kapitánya Nepomeczky Ottokár folyvást Stojánovits szolgabíróval volt, s hat nagy dereglyén eszközölte a lakosok mentését, sőt nevezett hajóskapitány sajátkezüleg többeket mentett ki az árból, mert a víz a községet rögtön lepte el, s a lakosok nem akarták ott hagyni házaikat, s majdnem erőszakkal kellett őket megmenteni, pedig pár óra alatt a község házainak nagyobb része romokban hevert, s f. hó 17-én a községnek 331 házából már csak 7 volt egész, s most már valószínűleg ezek is romokban hevernek; az első szállítmány 800 emberből állott, ezekből 300 Banovczán (Szerémségbe) kiszállt, a többi Zimonynak hajón Pancsovára vitetett, Zimony és Pancsova városok igen dicséretesen viselték magukat, s élelemmel ellátták a menekülteket, ezután az albrechtsdorfi határban egy 400 ölnyi töltés magaslaton a községbeli összes igavonó állatokkal visszamaradt 500 lélek lett megmentve, s az állatok őrzőikkel kopponk Oppovára, a lakosság pedig ismét részben Banovczára, részben Pancsovára szállított; emberélet ezen catastrophánál nem esett áldozatul, mindössze is 4 darab tehén és 1 ló veszett a vízben. Az Albrechtsdorffal határos Königsdorf, melyet 400 holdnyi területtel együtt egy külön töltés véd, ambről el volt vágva a világtól és a segélytől, mostanig tartotta magát, s folyó hó 19-én újból 500 ft. küldetett oda a község élelmezésére, végszükség esetére elegendő számu hajók ott is készen állnak, a melyekre nemsokára szükség leszen, mert a vizek folytonos áradása mellett ezen község megtartása is lehetlenné válik. (Már előtetett.)

Folyó hó 11-én a negyedik öblözetben fekvő Gizelahain község annyira veszélyeztetve volt az áradás által hogy a lakosság Glogon községbe átszállított s minthogy a lakosság szükségét szenvedett részére a pancsovai szolgabíró kezeihez táviratilag 200 ft. utalványoztatott. Folyó

hó 14-én a hatodik öblözetet (Temesme-gye) öntötte el az ár és abban Gyurgyevo községet, ezen öblözet előntése a Torontálmegyében fekvő s Marienfeld—Ivanova községeket magában foglaló hatodik öblözet sorsát is eldöntötte, mert a víz hátulról megkerülte az öblözetet s a Sztarcsova és Homolitz között fekvő öszve-kötő töltést melyre senki sem gondolt s mely elhanyagoltatott elszakasztotta s még az öblözet telepítvényesei és a pancsovai s a környékbeli közérő a dunatöltéseken dolgozott addig a víz hátulról kerülve el-árasztotta az öblözetet, nem maradt tehát más hátra mint a lakosság megmentése a mi f. hó 17-én eszközöltetett, és a két telepítvényes községnek kimerült és mindenben szükségét szenvedő lakossága Pancsovára szállítatott.

Az első öblözetben fekvő Elisenhain igaz hogy roppant erőlködéssel s naponta több száza menő közérőbe kirendelt munkások segítségével f. hó 21-ig tartotta magát, ezen község az őt megyét a végvidéktől elválasztó töltésre támaszkodott, ezen töltés védte egyuttal a torontáli negyedik vízszabályozási társulatot, melyet az écskai a becskereki kincstári és elméri uradalmak képeznek, ezek azonban a töltést nem emelték elég magasra úgy hogy az mintegy 1 1/2 meterrel alacsonyabb a legmagasabb vizállásnál, ezen 6700 öl hosszú töltést már 11 nap óta készült meghágni az ár s ugyanannyi idő óta ostromolták a szelvést által felkorbácsolt hullámok és ugyanannyi ideig védtek a központi járás derék szolgabírája Bakalovich Ág., Molnár István, megyei csendőrkapitánynak önfeláldozó saját egészségök sőt életök kockázatásával járó vezérlete alatt, nem különben Tanazevits Mladen, tb. szolgabíró és Nédics János, városkapitánynak erélyes és buzgó közreműködésével naponta 1000—1500 emberből álló közérő, de a töltés tőkéletlen volta és a kellő feddanyagoknak hiánya mellett az elemek tulnyomó hatalmával harcolni nem

lehetett, ha egy csurgást fel is fogtak támadt tiz másik, és végre az egész 6700 ölni hosszban a töltésen át csurgott a víz; kocsival többé a töltésen közlekedni nem lehetett csak lóháton vagy gyalog a vízszakadásokon keresztül, a közérőbeli lovakkól kimerültség folytán több darab elhullott, de embereknek baja nem történt.

Végre a f. hó 20-ról 21-re való éjjelen a szél valóságos orkánná fajultván Elisenhainban, töltésszakadás támadt, a lakosság felreverte a harangokat, lövöldözött, mire a munkások elrémülve, a csendlegények ellenkezése daczára megszöktek, az elisenhainban töltésszakadás betemetett ugyan, de miután az Elisenhaint övedző egész töltés csak lebegett a vízben, nem maradt egyéb hátra, mint a lakosságnak a készen álló hajók-bani megmentése, ami Bakalovics szolgabíró az Eisenhain védelmével megbízott perlaszi segédszolgabíró Halász István és Molnár csendőrkapitány ernyedetlen buzgalmának sikerült is a legnagyobb szerencsével, mert sem emberélet sem pedig ingó vagyon nem esett áldozatul, csakis három ló fult vízbe, s egy ittas ember nem akart sehogy kimenni házából, úgy, hogy erőhatalommal kellett kivinni; Fekete, társulati mérnök, két csendlegény és 3 munkással a többiektől elszakasztva egy töltésdarabon maradt, egy dereglye küldetett felkeresésükre, de csakis szerencsésen megmenekültek. Folyó hó 21-én délután a víz minden oldalról betört Elisenhainba, és a háztetőkhig hatolt, ma már sik tenger és egyes romok vannak ott, hol Elisenhain állott, mely pedig már örvéntes gyarapodásnak kezdett indulni, ahol nem egy szép ház emelkedett az utóbbi években. — Bakalovics szolgabíró most Molnár csendőrkapitánynyal s a védelemben velök együtt buzgalkodott Fésüs Albert és Molnár Mihály mérnökökkel és a fennmarad közérővel Écskára vonult, hogy az Écskáról Lukácsfalvára vezető töltést védve, leg-

lett, amennyiben Ferdinand az átruházási okmányt Czerni Jován részére ki is állította. A kalandor megöletése után azonban fordulat állott be. Becskerek a vidékkel együtt a nemzeti királyt uralta, bár bizonyos, hogy a mult magatartásért keményen lakolt nem-magyar érzelműek most ugyancsak egy hatalmas reactió tüzhelyévé telték az alvidéket. A kölcsönös nehezeltetés továbbra is fennmaradt s Ferdinand törekvései egy ideig nem hogy vesztettek volna reményben és kilátásban, hanem tetteleg gyámolítottak is a Bakicsok s más szerb főnökök által, kik, eddig Szapolyai hívei lévén, most Ferdinandhoz pártoltak. A török közbelépte mindazonáltal mindinkább gyengítette a támasztalaj ruganyosságát s Szerémi említi, hogy János király elvégre megajándékozott Mehmet által az erőhatalommal kézrekerített Becse és Becskerek váraikkal.

János birtokában lévén Becskereknek, az egész korszak folytán felül, hogy az az azonkori diplomatikai alkudozások egyik kiváló tárgyát képezte, mi persze leginkább tanuskodik fontosságáról, jelességéről. Így tudjuk, hogy mikor Török Balint Fogarast megszállva, Majláthot annak feladására szólította, Galád váran kívül meg bantatlanságot is ígervén, ez hajlandónak mutatkozott, de csak oly feltétel alatt, ha egyebekben kívül neki még Becse és Becskerek is adatik, mire azonban János reá nem állott. János halála után városunk János Zsigmond, illetőleg Izabella s Petrovics kezére került, de a török gyámság s avatkozás következtében a megyei viszonyokkal s közigazgatással egyetemben mindinkább vesztett helyhatósági rendszeréből. Maradt azért mégis a diplomatia fordulópontja, az akkori alkudozások Achilles-sarka. Érdekes, s Becskerek fontosságára nézve valóban tájékoztató, hogy 1544 táján Kendy Ferenc azt tanácslá Bornemiszával tartott beszéde alkalmával, hogy Ferdinand vegezen e tekintetben minél előbb Izabellával és Petrovicssal s ne vonakodjék ez utóbbinak Temesvárt Zsidóvárt és Csalyát, Becsért pedig és Becskerekért egyéb felvidéki javakat adni. (Folyt. köv.)

TÁRGYA

Részletek Nagy-Becskerek történetéből.

(Folytatás.)

Hogy Albert király alatt Becskerek nem jutott, mint Becse, új birtokos kezére, névleg Erzsébet királynőre, kitetszik magából az adományozási levélből, melyben Becskerek elő nem fordul, és így aziránt is tájékozva lehetünk, — tekintve, hogy Albert király az országosan összegyűlt karok és rendek meg-egyeztésével Erzsébetnek az előbb Zsigmond nejje, Borbala által birtokot adományozta — miszerint Czillej Borbala 1439 előtt Becskereket nehezen bírta.

A következő évek, birtoklás tekintetében, mégis változást hoztak magukkal.

Hunyady János, ki már az 1444-ik évi hadjárataban Brankovics rovására tett 94,000 forintnyi követelésere nézve magát biztosította és az utóbbi által a 110 helységből álló vilagosvári uradalmat jul. 3-ikán magára ruhaztatta — az 1450. júniusban tartott országgyűlésen a hűtlen szerb despotája jóságainak elfoglalását tanácskozásba vetette s miután a gyules Hunyady kivanságát végzésül elfogadta, ez ennek következtében csakugyan el is foglaltatta amannak magyarországi jóságait. — Később mindazonáltal egységessé jött létre a kormányzó és a despotája között oly formán, hogy Erzsébet, a rácz fejedelemnek Margit leányától Czillej Ulrik általi unokája keljen egybe Hunyady Mátyással 1453. december 6-kán, mire György visszanyerendű jóságai közül Kölpényt, Száva-Szent-Demetert, Szalankemént és Zimonyt Szerém-, Érd-Somlyót Krassó-, Világosvárt Zaránd-, Becsét és Becskereket Torontálmegyében, míg Hunyady Munkácsot stb. tartandja meg. Köteles továbbá Brankovics a visszanyerendű várakban s uradalmakban magyar birtokos nemes kapitányokat tartani. Végre pedig, ha a fejedelem unokáját a meghatározott időben bármi okból frigyre léptetni, ha mindjárt azért is, hogy annak ezen összekötöttséghez nem volna kedve, akkor az említett jóságok szálljanak ismét vissza a

Hunyady-házra. Miért is kötelezzék le magukat előre és esküvel a várnagyok, hogy az esetben nem várják meg uruknak parancsait, hanem mindjárt önkényt minden tétovázás nélkül átadandják a Hunyadi-családnak a kezeikre bízott várakat s jóságokat.

Igy tehát bizonyos, hogy Becskerek darab ideig a Hunyadiaké volt, következésképp fel lehet tennünk, hogy a nagy keresztény hős, a vitézseget égő vallásossággal párosító Hunyadi János, gyakrabban fordult meg benne. Amugy is mint temesi gróf, utóbb a Tiszától Erdélyig elnyúló földterület feletti főkapitány majdan mint „Gubernator Regni” hivatalos teendői gyakran igényelték itt személyes jelenlétét, s ki tudja, mily érdekes, mily meghatározó emléktől fosztott meg e tekintetben az idő mostohasága! Megjegyzendő különben, hogy Becskerek tisztí szervezete a nemzeti színezetet viselte magán akkor is, midőn tényleg a szerb despotában tisztelte birtokosait; hiszen ismerjük a rendi határozatot, melylyel törvénybe ment, hogy a szerb despotája jóságain kizárólag magyarokat alkalmazzon tisztek-, várkapitányok és jóságigazgatókúl.

Rejtélyes marad előttünk a körülmény, hogy Becskerek egy ideig papi jóság volt, a csanádi püspök birtokához tartozván. Mily előzmények folytán, mily módon történt e helység birtoki függésének e jelentős átmenete, adatok hiányában eddigelő nem határozható meg.

Egy általunk már ismert régi évszám-nélküli okmány, mely a csanádi püspök birtokához tartozó falvak és helyek jegyzékét tartalmazza, Becskereket mint oly helységet nevezi meg, melyhez Szél Pál szől. Becskerek tehát ez okmány irásakor jogilag birtoka volt ugyan a csanádi püspöknek, de az országos zavarokban bizonyos Szél Pál által tartatott elfoglalta.

Mátyás király 1458-ban Magyarország királyául proklamáltatva, még ugyanazon évben lejtött Délmagyarországra. Nem szenvedhet kétséget, hogy ekkor Becskereket is meglátogatta, miután Szegedről Belgrádba, innen pedig Temesvárra ment. Ily formán utjába esett Becskerek, melyet különben annál is inkább nem mulasztathott el meglátogatni, mivel stratégiai fontosságánál fogva nagyon is érdek-

heté őt. De lehet, hogy egyébkor is megfordult itt, miután tudjuk, hogy ő gyakran megjelent a temesi grófságban leginkább a védrend-szer helyreállításának czélja által vezetettve, hol tehát Becskerek, mint katonai pont, mindannyiszor szükségessé tette jelenlétét.

Egészen emelkedett-e, hanyatlott-e e város ő alatta? semmi bizonyos adattal nem támaszthatjuk. Annyit említenek az évkönyvek, hogy a temesi grófság akkori belső állapota, daczára Mátyás erélyes uralkodásának, nem volt a legörvéndetesebb. A jólét, a személy-s vagyónbiztonság, a törökök gyakori pusztító portyázásai által rendkívül veszélyeztetve volt, ipar és kereskedés megakadt, némely Dunamelletti várak, mint Pancsova (Poczaczin), Keve (Kubin), Haram oly rossz karban voltak, hogy az ellenség támadásainak ellen nem állhattak.

1482-ben fényes nap virradt fel Becskerekre! A szendrői basa október utolsó napjaiban a temesi grófságra úte, Becskerekig merészkedett jönni. Itt fogadták csatarendben Kinizsy, Dóczy Péter és Brankovics Wuk, kik a basát utóhadával együtt annyira megverték, hogy 3000 emberét hagyta a becskereki mezőkön. Azonkívül számos fogoly, fegyver-készlet s gazdag zsákmány került a győztesek kezébe, melynek javát a vezérek a Hainburgnál táborzó királynak küldték. Mégis sok könyhullhatott azért Becskerekben a diadali ünnepély alkalmából, miután a magyar sereg részéről 500 vitéz maradt a csataterén, vérével válvva meg a diadalt.

A mohácsi vész után Szapolyai János lett Torontálnak ura, Becskerek következésképp az ő részeihez tartozott, csak hogy ennek békés birtokához egyelőre még nem jutottak. Czerni Jován ugyanis, ki magát Jován czárnak nevezte, garázdálkodott itt s a szomszéd Bács-megyében; s miután ő vérrokonai, a szerbek részéről szentül tiszteltetett, kétségtelen, hogy a becskereki szerbek, egy önálló, független czárság álmaiba elmerülve, azonképen hajlottak szívvel s tettel a „fekete ember” pártjához. A becskerekiek különben annál inkább voltak érdekelve, mivel maga Becskerek, mint oly birtok, mely valamikor a szerb despotiké volt, Ferdinand részéről oda volt ígérve Jovánnak azon feltétel mellett, hogy hozzácsatlakozzék János király ellen. Sőt az ígértet annyiban tetté is

kenysége kiváló dicséretet érdemel, s ezt minden tekintetben bárkinél el kell ismernie; mert mint jelenleg, úgy mindenkor a telepítvényesek jövőjéről és boldogságáról atyailag gondoskodván, még mult évben is intve felszólította Rudolfsnád lakosságát, miszerint a Tisza folyam melletti védőtöltés megerősítéséhez fogjanak, azt emeljék.

Ezen előnyös, jó tanácsot Rudolfsnád lakossága el nem fogadván, magát az árvíz ellen biztosítottak érzvén, misem gondolt a védőtöltés megerősítésével, — ellenben jobbnak látta pénzkölcsönök felvétele mellett egy bármely városba illő catedralis templomot építeni!

Ha már most mégis a növekedő Tisza és Bega vizereje, az árvíz, a biztosítottak vélt védőtöltést elmosta, a község és a 14.000 lánáz földet vízzel elárasztotta, a lakosságot koldusbotra juttatta, ki kárhözható? Talán a derek perlaszi járási szolgabíró úr vagy Rudolfsnád község lakossága és illetőleg ennek előjárósága? — Itéljen maga a rudolfsnádi lakosság. Eger perlaszi.

Török-Becse, 1876. március 16-án.

Tegnap tartotta meg városunkban a helybeli ifjuság, a Deák Ferencz-szobor javára rendezett művészeti estélyt. A nagy érdeklődés, mely kis városunkban ezen estélyt iránt kifejlődött, a legszebb sikert jósolta. Nem is csatlakoztunk. Szép számú közönség, a magyar és szerb lakosság intelligens osztálya, sietett a nagy hazánkia iránti kegyelet adóját — a mennyire a viszonyok engedék, bár csekély mérvű anyagi áldozattal, de a legbensőbb érzelmektől indítva — ezuttal is leróni; s viszont a műkedvelők sem sajnáltak a fáradságot, hogy a közönségnek minél élvezetesebb estélyt szerezzenek. — A műsorozatot Rüdiger Ida k. a. kezdette meg Mihály Ignácznak „Balaton háborgása” című eredeti nagy ábrándjával, melyet nemcsak szabatosan, de művészi ügyességgel játszott el zongorán. — A műsorozat második tárgyát képezte a „Deák Ferencz ravatalánál” című költemény Ábrányi Emiltől. Ezt Pesits Berta k. a. szavalta el, aki a költő érzelmét teljesen felfogva, a holt betűknek oly hűen adta vissza az életet, hogy szavai kivánni valót nem hagyott hátra. — Ezután Zsarnovics Istváné urnő és Gróf Schmidegg Olga k. a. adtak elő a „Kunok” dalmából egy egyveleget négy kézre zongorán. Zenészetű jártasságuk méltán kiérdemelt a nyert tapsokat. — Majd ismét Rüdiger Ida k. a. lépett föl és énekelt el zongorakísérettel a „Erlkönig” című balladát. Kellemes és iskolázott hangjával köztetsést aratott. A műsorozat ötödik helyét Bizék Kornél úr töltötte be „Nők a társadalomban” című felolvasásával. Egyes kifejezéseit szívesen megbecsátának neki a nők, mert a szép estély rendezése körül Bizék uré az oroszlársz, és főleg az ő buzgalkodása — és fáradozásának köszönhetjük, hogy az estély oly jól sikerült. — A műsorozatot „O hit! euch, liebe Vögelein” című dal rekesztette be, amelyet Millinkovits Dusan úr énekelt zongorakísérettel. Millinkovits úrnak iskolázott, csengő, férfias hangja megkedvelte velünk érzelmeljesen előadott szabatos énekét. A kitűzött programra ráadásul eljátszották még zongorán Zsarnovics Istváné urnő és Gróf Schmidegg Olga k. a. a Hunyady-induló; a tapsvihár lezajlása után pedig megkezdődött — bőjt lévén — a zsirtalan tánc, amely feszelen és átalános jókedv mellett reggeli két óráig tartott. Először jelent meg ezuttal szeretetteljes, kedves nejjével nyilvános helyi társaságban a nem rég közénk költözött aljárásbiránk Steingasser Akos úr, mely körülmény az együtlevők vidám kedélyességét nagy mérvben fokozta. Az estély alkalmából befolyt tisztajövedelem — mint halljuk — már rendeltetési helyére kuldetett. — a. l.

Bánát-Komlós, 1876. *)

Az általános fájdalmu résztvevőnek, mely Deák Ferencz nagy hazánkia elhunytá fölött mint bent a hazában, úgy ennek határán kívül nyilatkozott; dicséretes szép jelét adá közönségünk is azáltal, hogy a meglepő gyászhireshet vétele után a farsangi idény szokásait önkényesen beszüntelve, kitűzött gyászjelvényekkel bemutató, hogy amidőn a nagy vesztesség fölött az édes anya, a haza, kesereg, Európa művelt államai szabadelvű nemzetiségeiket a nagy gyászhoz az érzékeny nemzeti csapáshoz fájdalmas résztvevőnyilatkozataikkal hozzájárulnak: akkor nem a vigadozás, de csakis a mély gyász csak lehet helye!

E gyászos esetet a leghelyesebben és érdemlőleg fogták fel közönségünk vezérferfiái: Schiffmann Kristóf uradalmi főigazgató és Nikollits Bogdán kerületi szolgabíró urak; mert midőn ez utóbbi a nagy költséggel rendezett és e hó 5-ére kitűzött jótékony czélu táncvigalmat rögtön elhalasztatni rendelt, előbbi — bár szerb nemzetiségű, de józan honpolgár — mint az itteni hazafias polgári egyet elnöke nem késett egy általa rögtönözött gyűlésen a fontemlített bálnapra gyász szentmisét és imákat indítványozni annak lelki nyugalmáért, ki önzetlenül és lelkenek egész erejével a haza összes polgárait boldogítani, magát a hazát nemes szívének utolsó lehetetével is, megáldatni kívánta.

E sorok alantjegyzett írója, mélyen áthatva az e hó 5-én megtartott gyász szentmisében kegyeletteljes részvételt által; őszinte szívbeli köszönetet fejezi ki úgy az itteni

közönség, mint ennek lelkes vezetői, valamint az itt időzött sorozó bizottság katonái és polgári, különösen pedig a b.-komlói hazafias polgári egyet tagjainak!

Nagy hazafiánk emléke magasztos erények és nagy tettekre hevitnek.

Lebegjen tehát béke Deák Ferencz porai fölött!

Faragó János,
lelkész.

HETI SZEMLE.

Európai sajtó. Nagy szenatiót ébresztve az amerikai corruptió ügye tárgyalatott legelőnkben. A tengeraltai húz botrány után botrányt jelentett a nagy köztársaságból, melyet annyi időn át nemcsak eldörögnek, hanem politikai mintáimnak is tekintett Európában a jöhözemű rajongás, kiderült hogy Amerikában az egész politikai, hivatalos világ rothadt; az Egyesült-Államokban a Belknap, a Schenk, a Robeson-féle emberek, kik közül egyik család üzérkedés, a másik s harmadik tisztátalan kezelés miatt bíróság elé kerültek, korántsem kivételek. Amerika sorsa felett még folyton tart a discussio. Megütözéssel beszélt a sajtó a bécsi Ertl-féle mappasikkasztásról is, — s nem csodálhatni, ha a külföldi különféle kombinációba elgyedett e botrányos tény eredménye felett. — Az orosz sajtó birodalmunk megváltozott magatartását vette bírálat alá, mely a felkelők elleni erősebb fellépésben nyilvánul. E magatartásról az orosz sajtó nem nagyon elismerőleg szól. A „Golos” azt írta e napokban, hogy Ausztria ismét készsületeket tesz történelmi hálátlansága (?) által a szláv világot bálulatra indítani. A nevezett lapnak azt írta valamely bornirozott írkász Kosztjuczinából, hogy osztrák úgynökök a bosnyák menekülteket nem a hazatérésre, hanem a Magyarországon való letelepedésre (absit!) iparkodnak rábeszélni. Figyelemmel kísérte meg a tekintélyes sajtó Egyiptom változó szerencséjű apró harczeit az abysiniakkal, melyek egyikeben János abysini király teljesen megverett.

Itthon. Tisza Kálmán kormányelnök a képviselőház március 11-ki ülésében felelt Polyt multkor interpellációjára. Tisza úr nem bocsátkozott Polyt beszédének részletes taglalásába. Tagadta, hogy Magyarországon Szerbia elleni ellenszenv létezik. Rámutatott, hogy a határvidéki magyar tisztviselők magyar polgárok, kik az államot szolgálják, s nem kóborok. Megjegyezte, hogy hazáknak határvidéki szerb ajku polgárai a világról sem olyanok, mint a milyceneket őket az országgyűlésen megjelenő egyes példányok után tartani lehetne. Magára az interpellációra vonatkozólag kifejté, hogy a törvény nem utalja a magyar kormányt arra, hogy az egyes jegyzékek concertálva állapítsanak meg, de igenis arra, hogy a kormány a külügyi politikának irányára érvényesítse befolyását. A magyar kormány politikájának sikerült az európai békét a nagyhatalmak egyetértése által biztosítani s a magyar kormány egész meggyőződéssel pártolta e politikát. A miniszterelnök Szerbia beavatkozását a felkelők ügyeibe oly eventualitásként mondja, melynek bekövetkezése épen Szerbia érdekeinek fogva nem valószínű. A magyar-horvát területen levő keresztény menekülteket illetőleg kijelenti, miszerint a dolog természetében rejlik, hogy a menekültek — a legszelebb határig vitt humanismus követelményei szerint is — segélyt csak addig vehetnek igénybe, míg nekik a hazájukba való buntellen visszatérés nem lehetséges.

Kormánykörökben a fogyasztási adokra nézve a Magyarországon és Ausztria között fenforgó kérdést úgy remélik megoldhatni, hogy a fogyasztási adokból a monarchia mindkét felében befolyó jövedelem közös bevétele fogná képezni, s a monarchia két felét a közösgyűi kiadásokra nézve megállapított quotaarány szerint illetné. Az országgyűlés jelen ülészaka az „Ellenőr” szerint március 28-ka táján lenne bezárandó, mikor is a miniszterek Bécsbe utaznak, a tudvalevő tárgyalások véget. A második ülészak körülbelül april 20-ka táján fog megnyílni. Ugyancsak a hír szerint a delegációk Budapesten május közepén fogják tartani üléseiket. — Ausztriában nagy izgalmat idéztek elő az innsbrucki tartománygyűlésben 9-én történt dolgok. Brandis gróf a többséget képező társával együtt elhagyta a tartománygyűlést, melyen előbb panaszt emelt a közvetlen birodalmi gyűlési választások, az ideiglenes iskolarend és a protestáns községek alakítására adott engedély ellen. E panaszt Tirol indignációjának ad kifejezést és kimondja, hogy a szigoruan katholikus többség köteletségének tartja a gyűlésből, melynek alkotmányos működését a kormány nem tartja tiszteletben, kilépni; a többség tagjai egyedül bizalmukat a császárhoz helyezik. — Az Uchatus agyucsovokból május hónap 8-án készül el, s a f. é. végéig 1200 csövet fognak elkészíteni. Báró Ertl vadásztiszt 8000 rubelért a bécsi katonai földrajzi intézetnél az orosz követéségi attaché Molostow őrnagynak adta el az alsó Dunavidékről fölvetett katonai térképeket. — A tiroli tartománygyűlést, mely a többség kilépése által határozatképtelenné lett, Taaffe helytartó egyelőre bezárta. — Ljubobratice, a szerb felkelők vezére Dauch és Filus osztrák tiszték által Viniani mellett, hol osztrák területre lépett, elfogatott s a vele levő Markus Jeanne kisasszonnyal együtt bilincsekbe veretett. Iscomián szintén többen fogtakak el. Ljubobratice és társai, kik Spalatóban őrizet alatt állnak, még Signból recurráltak elfogatásuk ellen. A hollandi Markus Janka kisasszony, ki Ljubobraticecsal együtt fogságba került, valódi amazon módjára viselte magát. Nemcsak kísérte a felkelőket farszító magdulataikkal, hanem a voj-

nice-sziporaczei harcban is elejétől végig részt vett és a heves puskatüzelés daczára a felkelők élén bálulatos hidegvérűséggel előre nyomult a törökök ellen.

Francoziaország. A francia kabinet váratlanul gyorsan megalakult. A régi miniszterek közül csak Dufaure igazság, Decazes kül-, Say pénz- és Cissey hadügyminiszter maradtak hivatalban, az első egyszersmind a kabinet elnöke. A belügyi tárca Ricard, az oktatást Waddington (protestáns), a tengerészetet Fouchon, a közmunkát Christophe, a földmívelést Teisserenc de Bort kapta. A vallásügyeket, melyeket különválasztottak az oktatástól Dufaure botrelendi. Ez az új kabinet homogén és köztársasági, mert a balközép tagjai képezik. Az új kormány nem valami rösös ágyon pihen. Gambetta mellé most, úgy látszik, Thiers is ellenei közé sorakozik, bár más oldalról úgy hallatszik, miszerint az amnesztialis javaslat ellen ő maga akar síkra szállani. A verificatók gyorsan folynak. Ricard belügyminiszter megválasztották élethossziglan a senatus tagjává az elhunyt Laroche-t helyébe. A belügyminiszter senatósága még inkább megerősíti a kabinet állását, melyet különben is biztossá tett a kedvező fogadtatás, melyben a kamarák a declaratiót részesítették.

Spanyolország. A carlisták még nem adták fel minden reményüket. Zorilla az intransigensek nevében megígérte volna, hogy ezek a carlistáknak segédkezel fognak nyújtani Alfonso megbuktatására. Továbbá arra számítanak a carlisták, hogy Martinez Campos akaratlanul is az ő malmokra hajlja a vizet. Martinez Campos tabornok Izabella volt királynő és Girgenti grófnő (Alfonso testvére) segítségével arra törekszik, hogy Canovas helyett miniszterelnökké legyen. Mint ilyen okvetlenül szakitana a liberálisokkal és oly zúrvart idézne elő, melyben a carlismus fellámasztására újabb kísérlet lehetne tenni. Don Carlos valamennyi jelentékeny emberét meghívta Londonba tanácskozni. Don Carlos öcsese Don Alfonso és ennek neje már Londonba mentek. Ujabb érkezett hírek szerint Don Carlos Graczbán óhajta megtelepedni.

Németország. Ezen par excellence protestáns országban Bismarck uralkodása óta csakis a roppant mennyiségű róm. kath. lakosság vallása iránti dühös intoleranciát s a háborús intenciókat regisztrálhatni. Reichensperger középpárti képviselő a március 7-ki országgyűlésen azon a porosz kormány ellen méltán zudított szemrehányással nyitotta meg a vitát, hogy a porosz állam az evangélikus egyházat nagyobb kedvezményekkel részesíti, mint a katolikust. A következő ülésen Danzenberg plebánus azt mondotta, hogy a kormány ugybanik a katolikussokkal, mintha nem is volna az állam polgárai; azt mondotta tovább, hogy a kormány támogatást talál az ó-katolikussokkal, kik a subventiót servilismussal viszonozzák. Schorlemer Alst középpárti képviselő hangsúlyozta, hogy a vallásfelekezeti paritás nincs meg Poroszországban, és hogy a katolikussal egyházat a kulturharcz után el akarják nyomni. E harc kieszesítő része azon politikának, melyet Falk külügyminiszter, az ő principálisán Bismarcknak nyomdokaiban haladva, követ. E politika megvárta a békét és mondhatni Schillerrel: „So lange der Kaiser den Frieden lässt walten, gibts keinen Frieden im Lande mehr.“ Látható, hogy az egyházi kérdések még mindig a régi elkeseredett vitákra adnak alkalmat. Bajországonban is furcsán állanak a dolgok; nem lehetetlen, hogy itt legközelebb válság áll be. Kapcsolatba hozak ezzel azt is, hogy a bajor király a napokban több ízben feltűnően kitűntette Frankenstein bárót, ki a birodalmi gyűlésben a középpárthoz tartozik. A porosz országgyűlés 10-én tartott ülésén Windhorst képviselő a többek közt így szól: „Ha létre jö a synodális rend, határozottan azt kell követelnünk, hogy vagy külön cultusminiszter nevezessék ki a nem lutheranus vallásfelekezettek számára, vagy hogy ezek ügyei egyszerszen az igazságügyminiszterre bizassanak.“

Törökország. Konstantinápolyban határozottan hiresztették, hogy azon esetben, ha a felkelők az amnesztia el nem fogadják és a fegyvert le nem teszik, Mahmud helyett Hussein Avni pasa fog ismét nagyvezérré kinevezetni. Ismeretes, hogy Hussein Avni az actio-párt élén áll, mely a felkelést erőszakkal elfojtani óhajta, Szerbia és Montenegró ellen fegyveresen kész fellépni. — A porta galatai bankároktól próbál egy millió font sterlingnyi kölcsönt kieszközölni, de bár 18%-ot ígér, aligha fogja e pénzt megkapni. Március 13-án Szerbia küldötte Konstantinápolyba érkezett. Mahmud nagyvezír állását e napon már tarthatlannak jelentik a táviratok s hír szerint Raschid basá jelölték ki, ki az állami pecsétet átvenné. Konstantinápolyból azt távirat legujabbban, hogy Ignatief és Mahmud nagyvezír között teljes meghasonlás fejlődött ki, s hír szerint Mahmud volt az, ki az orosz nagykövetnek felmondotta a barátságot. Azt is beszélik, hogy az orosz nagykövet és diploma társai között most igen hideg, sőt feszült viszony uralkodik. Mindenki bizalmatlansággal és gyanuval viseltetik Ignatief iránt, mire nemcsak személyisége ad alkalmat, hanem azon politika is, melyet ép oly buzgalommal mint ügyességgel képvisel. — A porta e napokban szigoruan felszólt Bukarestben a román fejedelemség alatt lakó bolgárok forradalmi üzelemei ellen. Konstantinápolyból az a nagy jelentőségű hír érkezik, hogy ismét szándéka vétett Nis vagy Novi-Bazár mellett egy figyelő hadtestet felállítani, mely — mint a nevezett helységek mutatják — Szerbia szemmel tartásával lenne megbizva. A szultán egészen el van ragadtatva e terv által, mely-

nek ellenzése könnyen állomásába kerülhet Mahmud nagyvezirnek, kit az első kormányhivatalban a szultán gondolatmenetében jobban oszlozó Hussein Avni pasa fogna követni. — Konstantinápolyban egyenesen Szerbia occupációjáról van már szó, minthogy azt hiszik, hogy a hatalmak nem fogják ellenezhetni az occupatiót, ha kétségtelenül be fog bizonyítani, hogy a leküzáhetlen ellenkezés, melyet majdnem valamennyi felkelővezér a békió actióval szemben tanusit, csupán csak szerb emissariuskok izgatásaira vezethető vissza.

Szerbia. A kragujeváci kommunistá lázadás — úgy látszik — nem volt elszigetelt mozzanat. Azon egyének között, kik kommunistikus üzelemei folytán elfogtakak, nemcsak kragujeváciak vannak, hanem Jagodin városába való számos polgárok is. Jovanovicban egy pápa, több hivatalnok, tiszt és tanító fogatott el. Lassanként kiderül, hogy a kommunistá összeesküvés, melynek elhamarkodott kitörése volt a kragujeváci eset, az egész országban el van ágazva. — Szerbiának hadi kézsületeit megerősíti a „Pol. Corr.” A hadi párt a kommunistá lázadást kiaknásza a fejedelem megijesztésére. Az osztrák és orosz főconsulok csillapító fellépése annál kevesebbet használ, mivel titokban épen orosz részről felerlik a szerbek harczágyát. Milán bár nem szeretné a háborút, már a nemzetörtséget a határozat rendelte, s midőn e miatt felszóltak nála a külföldi consulok, nagy minisztertanácsot hívott egybe, melyben a háború kérdése is szóba jött. Még e minisztertanács előtt egy nyilatkozott Milan Wrede osztrák-magyar főconsul előtt, hogy most már nem állhat jót Szerbia magatartásáért.

A fölkelés színhelyéről. A Hubmayer-féle felkelő csapat elmaradott része, mely jelenleg Karans pápa és Dikics vezérlete alatt van, a török Karanlát fenyegeti Bosniából oly hírek érkeznek, melyekből kitűnik, hogy a törökök viselete nem igen alkalmas a keresztények bizalmát ébresztetni. Basibozukok kirabolták és felgyújtották Zarkovót és Rujecskót; a krajoni törökök pedig, miután a krupi kajmakamot Saym efendit a leggyalázatosabban bántalmazták, neki estek a keresztény bazárnak és mindent, amit előtalálhattak, elraboltak. A törökök dűbe a keresztények ellenében oly nagy, hogy orosz baknak mondják őket a zsidóknál. Egyáltalán nem tartják itt lehetségesnek, hogy mohamedán uralkodás alatt a keresztény népeknek megadhatassék azon nyugalmas boldogság és lelkiismereti béke, mely után évszázadok óta áhíznak. Hivatkoznak a történelemre, a keresztények állapotára Palaestinában s a római caesarok uralkodása alatt. 15-dikén azt távirat Cattaroból, hogy Czettinből jött sürgönyök szerint Alimpics, a szerb küldött, megkötötte Montenegróval az alliance-szövetséget, mely a két szerb fejedelemség miködési tervét is megállapítja. — Ismeretes dolog, hogy olaszok, névszerint garibaldistak kezdetlől fogva nemcsak rokonszenvökkel kísérték, hanem tetteleg is támogatták a hercegovinai felkelést. Az egész segélyactio központját — mint a „P. L.” Rómából értesül — Garibaldi képezi, ki egy idegen legiót, szervezett, mely március 1-ére Suttinába egybe volt hívva, de össze nem gyulhettek, mivel — mint emlékeztetni — a dalmat hatóságok letartóztattak a Suttin felé utazott olaszokat. Most Garibaldi megbízásából Albániában működik egy forradalmi bizottság, mely e tartomány szlav lakosait felkelésre izgatja. Volanti kapitány parancsnoksága alatt egy olasz csapat egyesült e hó elején Szocsicza Lázár felkelővezérral. Ljubobratice élénk levelezést folytatott Garibaldival, kinek utasításait mindenben követte. Rómába a felkelők egy magasabb tisztjék járják, ki Garibaldinak jelentést fog tenni a felkelési mozgalom mostani stadiumáról. Ha e jelentés elégtőnek fog találatni, s ha Albánián sikerül a felkelés számára megnyerni, Garibaldi — mint a „P. L.” levelezője határozottan állítja — személyesen fog a törökországi felkelés élére állani. Rómából a tábornok, ha egészsége is helyre áll, mindenelőtt Capra szigetére fog menni, innen pedig Albániába, s szándéka volna nemcsak Törökországot halomra dönteni, hanem a gyűlölt Ausztrián is bosszút állni.

Anglia. „Victoria, Isten kegyelméből az egyesült Nagybritannia és Irhon királyság királynője, a hit védője és India császárnője,“ ez lesz ezuttal az angol királynő czime. Disraeli kijelentette azt az alsóházban f. hó 9-én, midőn második olvasásban elfogadtatott azon bill, mely a királynőt felhatalmazza eddigi czimeire még egyet csatolni. A walesi herceg, ki októberben Indiába utazott és az ottani angol birtokok nagyobb részét bejárta, hazafelé veszi útját. Utközben két napot Malta szigetén fog tölteni. A fogadtatás, melyben a hinduk részesítettek, mindenütt nagyszerű volt.

HIRHARANG.

* **József napja.** Megyénk szeretett főispánját (jelenleg kormánybiztos is) névnapja alkalmával a minden irányból jött táviratok előzönlötték; ezekhez még a város polgárainak nagyszáma csatlakozott, hogy e tevékeny férfit névnapja alkalmával szívvelyesen üdvözölhessék. A nagy-kikindai kir. törvényszék és a kerület tisztviselői kara, következő táviratot intéztek hozzá: „Felejtellen elnökünk nevénapján legbensőbb tisztelettel s szeretettel üdvözöljük. Szívünk mélyéből kívánjuk, hogy a Mindenható őt és családját az eg minden áldásával áarassa el. Nagy-kikindai kir. törvényszék összes bírái és hivatalnokai.“ — A fejedelmi kegy és a népbizalom hervadhatlan

*) Habár elkésve de azért igen szívesen közöljük e sorokat. (Szerk.)

érdem koszorújával ékesítve, sokáig folytassa Meltóságod kormányzó működését s fogadj ez alkalommal is kegyesen üdvözlőnközt. Kerületi összes tisztikar.

Emlékül. Szakula községe egy ezüst billikommal lepte meg főispánunkat névnapja alkalmával ezen felirattal: „Szakula községétől örök emlékül“

Kifogott esecsemő. Titelnél az árvíz egy bölcset is hozott magával; midőn a bölcset kifogták, abból egy élő kis gyermek mosolygott a körülötte lévő mentőkre.

Erelyes intézkedés. Nagy-Torák községe nem akart kimenni a vérendelet értelmében a tiszai árvíz által megrongált földekre dolgozni. Emiatt kormánybiztosunk egy század katonaságot küldött a nevezett községbe. Ahogy a katonaság a faluban megjelent, a nép rögtön teljesítette a kiadott parancsot.

Az árvíz. A Tisza vize az elméleti töltést több helyütt meghágtá, de nagy erőfeszítéssel a töltések az alacsonyabb helyeken feltöltettek. — A bácskai részen lévő töltések nap-éjjel mintegy 1000 ölnyre elsodortattak, s a víz egész erővel nyomult a bácskai részen lévő réti földekre. Csodálatos, hogy azért apadást a víz nem lehetett észre venni. Az eleméri réti földek nagy része már víz alatt van.

Levelezőinkhez. Felkérjük t. levelezőinket, hogy az árvíz által okozott károkról bennünket mielőbb értesítsék szíveskedjenek.

Dr. Gesztessy László, megyénk közkezdésügyi főorvosa f. évi március 20-án, élte 63-ik évében, Zombolyán, bőví hiatalossá teendői miatt utazott elhalálozott. — E derék, becsületes hazafi, a 48-iki hadjárat alatt Bem tábornok törzsvorosa volt, az önvédelmi harc végeztével e megérett szolgálta, és pedig úgy, hogy mindenki tisztelgetés és szeretettel kiérdemelte magának. Temetése Zombolyán volt. — Nyugodjanak békében porai!

Interpelláció. Szabovlyevics Mihály Nagy-Kikinda országgyűlési képviselője, a következő interpellációt intézte a pénzügyminiszterhez: Hajlandó-e a nagy-kikindai kerületben fekvő „überlandi földek“ megváltása tárgyában az újra megindított urbéri rendezési per megakasztása nélkül, a n.-kikindai kerülettel, illetőleg az ennek érdekében választandó közeggel az egyezkedést újra megkísérteni, s ha igen, hajlandó-e az egyezkedés megkezdése céljából a n.-kikindai kerület törvényhatóságának meghallgatása mellett a kerületi lakosság érdekeit képviselő közeg felállítását és ennek megtörténte után az egyezkedés folyamatba tétele iránt, a szükséges intézkedéseket megtenni?

Itt volna az ideje. A sokat emlegetett kis gőzös, melynek feladata lenne, Te-

mesvár és Beeskerek közt közlekedni, még mindig késik megjelenésével, pedig most minden tekintetben nagy szükség volna rá, egyrészt azért, mert az út Kikindaig járhatatlan, és emiatt a szállítás lehetetlen, másrészt a Duna és a Tisza roppant nagysága miatt a vontató szállító hajók még nem közlekedhetnek, s a kereskedő-világ nem kaphatja kezéhez sehonnan már régebben megrendelt kereskedelmi cikkeit, szóval, e kis szállító hajó megjelenése a Begán új lendületet adhatna a kisebb szállítható cikkek megérkezhetésének, mert a fővárosból, ha valaki valamit rendel, az csak Temesváron keresztül juthat kezéhez. Azért jó lesz a kis hajónak mielőbb megindulni.

Bonnáz Sándor, esanádi püspök Ö excellenziája, a kifogyhatlan áldozatkészű magyar főpap, 2500 frtot küldött a budapesti árvízjárvány felszámolására. — Ugyanezen nemes célra Ha y n a j d, kalocsai érsek Ö excellenziája, kinek birtokait nagy részben szintén elárasztá a vizelem, 1000 frtot adományozott.

IX. Pius pápa a budapesti árvízjárványra 5000 francot küldött. A pápa e nemeslelkű cselekedete újabb bizonyítéka egy-szersmind élénk rokonszenvének, melylyel — mint szokta mondani — a „generosa natio hungara“, a magyar nemzet iránt viselkedik. Ö szentsége 1862-ben is ugyanígy összeggel segélyezé a magyar árvízjárványra.

Nyilvános számadás. A Budapest fővárosi és Duna melléki árvíz károsultak javára, a f. évi március 8-án rendezett lovadai jótékony előadás jövedelme tett összesen 266 ft. 20 krt., melyből az igazgatónál előleges megállapodás szerint, annak napi kiadásaira, 200 ft. levonandó volt s neki tényleg át is szolgáltatott, s így a fenti jótékony célra maradt 66 ft. 20 kr., fölültetések 9 ft. 40 kr. összesen 75 ft. 60 kr. mely utóbbi összeghez járultak: Kulifay Lajos 1 ft. 20 krral, Duka László 40 krral, Steingaszner 20 krral, Mencer Mihály 20 krral, Nikolics István 40 krral, Braun Vilmos 20 krral, Pollak Ármán 40 krral, Julius Lipót 20 krral, Bielek Vilmos 60 krral, Demkó Pál 20 krral, Knausz és Tadiccs kapitányok egyenként 20 krral, Várnay Győző 20 krral, Kis Lajos 3 ft. 40 krral, Weiss Hermann 1 ft. és Deutsch Zsigmond 40 krral. Az ekként begyűlt öst. ért. 75 ft. 60 krt. összeg már a f. évi március 11-én 1224. sz. a. a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterhez leendő eljuttatás s a nemes célra leendő fordítás végett, főispán úr Ö méltóságának át is küldetett. Ambar azok, kik az ország egy részét jelenleg sújtó árvíz csapást csak hírből is is-

merve s a könyörületeség és hazafiaság érzetétől áthatva, kezdeményezésemet felkarolták s ezen jótékony előadást részvétellel fogadták, nem szorultak köszönetre és elismerésre, miután nemes érzületük és tettük, az elismerést és köszönetet önmagukban involválják, mindazonáltal, midőn ezen jótékony előadás jövedelmire vonatkozó számadásomat, a fentebbiekben nyilvánosságra hoztam, el nem mulaszt-hatom a részvevő áldozatkész közönségnek és fölültetőknök, részvétükért, az árvízjárványra és segélyezendők nevében és a saját nevemben is a nyilvánosság útján őszinte forró köszönetemet mondani. — Kelt N.-Beeskereken, 1876. évi március 11-én. — Kulifay Lajos, polgármester.

Jön a mumus. A fölözlatandó törvényeszek a „Nemzeti Hírlap“ szerint az igazságügy-miniszterumban már foglalkoznak azon részletes előmunkálatokkal, melyek tovább huzt törvényeszek — a kormány hivatalos nyilatkozata szerint — májusban bekövetkező megszüntetésének keresztülvételére szükségesek.

Egy uzorás halála. Alsó-Szeccsön egy Galicziából bevándorolt zsidó lakott, ki az uzoratorvény eltörlése óta ugyszólván semmiből 10,000 frtra menő vagyont harcolt össze s temérdek szegény családok juttatott a koldusbotra. E zsidó nem örvendett valami nagyon nyugodalmas életnek, mert a kizsákmányolt szegények legelkeseredettebb ellenségeivé lettek. Három év előtt az ablakon keresztül lőttek rá, de a golyó nem talált. Mult hó 29-én is újabban lőttek a zsidó uzorásra, ki azonnal meghalt. A gyilkost erélyesen nyomozzák.

Temesvárott nagyszerű csalást fedeztek fel. A tettesek, kik már elfogattak, bizonyos Russo Izák és ennek apja Russo Mózes bécsi szédelgők. A család 100,000 ftot meghaladó összegek elikkasztása körül forgott. A gazemberek fogva vannak.

Párbeszéd. Egy urnőhöz a napokban nagy begyenesen beköszönt egy szende lányzó, s ajakozik szakácsnénak. A szende lányzó ilyenképen kezd az urnővel dialogizálni: Kérem mikor esznek? Urnő: Két órákor. Szende lányzó: Urasán kell főzni? Urnő: Közönségesen, csak közönséges polgári étkeket. Szende lányzó: Hát este mi történik, friss ételt kell főzni? Urnő: Igen. Szende lányzó: Hány szemlyére? Urnő: (ráálva e bírói tanuallatásra komolyan): Tizenkét szemlyére. Szende lányzó: Vannak köztök gyermekek is? Urnő: Igenis, van négy gyermek. Szende lányzó: Hány esztendősek? Urnő (a nevetést erőszakosan elfojtva): A legöregebb tizenkét, a legifjabb négy éves. Szende lányzó: Kérem ez a sok rézedény

igy marad összevissza fölaggatva? Urnő: Természetesen. Szende lányzó: Hát nincs itt az edény számára külön szekrény? Urnő: De van, hanem abban most mást tartunk. Szende lányzó: S mind ezt talán a szakácsnénak kell megpuzoltania? Urnő: Persze. Szende lányzó: Nos, ki megy bevásárolni? Urnő: Majdnem mindent ide kapunk a házba. Szende lányzó: No bizony ez már szép, ennyi dolog mellett még csak piacpénzre sincs kilátás, — na persze, köszönöm szépen az ilyen szolgálatot! — mondá Syréné s még begyesebben távozték.

Jeruzsálem elveszett. Zsidó polgártársainkat — írja a „K. N.“ — e szavakkal szokták bosztantani: hep, hep! — Sokan azt hiszik, hogy e szavak esetleges találmány, pedig ennek történelmi eredete van. A Rajna tőjén ugyanis több banda szervezkedett a zsidó lakók kiirtása végett; zászlóikon egy kereszt díszlett s alatta e három betű: „H. E. P.“, mely betűk értelme: „Hyerosolima est perdit“ (Jeruzsálem elveszett). A latin nyelvet nem értő bandák harczkiáltásaiban e kezdőbetűket egyszerűre hangoztatták s úgy rohantak a zsidókra.

A március 27-ére hirdetett megyei rendkívüli közgyűlés az árvíz miatt ez alkalommal nem fog megtartatni.

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság március 19-ki száma következő tartalommal jelent meg: Gino Capponi (arcképpel). — „A pénz“. Költemény Szabó Endrétől. — A csudálatos történet. Elbeszélés Bakasy Sándortól. — Budai árvízkepek (három kép.). — Az 1825-ki pozsonyi országgyűlés megnyitása és első ülései. — Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig. (Verne legújabb regénye, képekkel.) — Arvz közben. — Nagy emberek ételei. — A Stonefele nyeregvaspálya. — A hétről. — Irodalom és művészet, stb. rendes rovatok. Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetemteleza 4-ik sz.) megrendelhető: a **Képes Néplap** legelőször hetilap a magyar nép számára, mulattató és tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi politikát tárgyaló rendszeres rovat. Előfizetési ára félévre csak 1 ft.

Szerkesztői nyiltposta.

Táborszky és Parsch uraknak Budapest. — Ha valami távollétem alatt elmaradt volna, kérem azt velem tudatni.

H I R D E T É S E K.

2335. sz. ajk. 1876. (34—31)

Hirdetmény.

A temes-begavölgyi vízszabályozási társulat feletti felügyelettel és ellenőrködéssel megbízott temesmegyei törvényhatósághoz ezen társulat által a neuzinai határban létesített 30. számú átmetszés hosszalvénnyel és helyzeti rajza, és kiszámítása bemutatván, ezek az 1871. évi 39. t. cz. 12. §-a értelmében a torontálmegyei módosi szolgabíroságnál f. é. március 25-től bezárólag f. évi **ápril 23-ig** közszemlére kitétetnek.

Miről az érdeklettek oly felhívással értesítettek, hogy az ezen munkálatokra vonatkozó nyilatkozatukat, esetleg felszólamlásukat a fönnebbi határidő alatt a módosi járás szolgabíroságánál nyújtsák be.
Temesvárott, 1876. évi március 13-án.

Röth László,
alispán.

369. sz. 1876. (32—33)

Zártajánlati tárgyalás.

Az alólti társulat központi választmánya által elfogadott és a nagyméltóságú m. kir. közlekedési miniszterium 1875. évi december 6-ról kelt 17,534. szám alatti jóváhagyása folytán, Torontálmegyében kebelezett Neuzina községe határába kiásott 30. számú átmetszésen egy új hidnak építésére f. é. **március 31-ig** déli 12 óráig zárt ajánlati tárgyalás nyitatik.

Miről a vállalkozni kívánók azzal értesítettek, hogy a tervet költségvetést és vállalati feltételeket a társulat helyiségében naponként délelőtti 8-tól délutáni 2 óráig betekintheik.

Az 50 kr. bélyeggel ellátott zárt ajánlatához kötpéznül a felajánlott vállalati ár 5% csatolandó, készpénzben, vagy a tözde árfolyam két harmadával számítandó, állampapirokban.

Az ajánlatban az összeg számszerint és szóval tisztán és olvashatóan kiteendő, úgy nemkülömben, hogy az ajánlattevő a vállalati feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

A beérkezett ajánlatok felett a központi választmánya a f. é. ápril havában tartandó ülésen határoz, és az általl elfogadott vállalkozóval a szerződés azonnal meg fog köttetni.
Temesvárott, 1876. évi március 7-én.

Temes-begavölgyi vízszabályozási társulat igazgatósága.

532. sz. k. i. 1876. (28—33)

Pályázat.

Az üresedésbe jött Uj-Szt.-Iván község körjegyzői állomásnak választás útján leendő betöltésére, e f. évi **ápril 11-ik** napjának délelőtti 10 órája tüzetvén ki; a pályázni kívánók ezzel felhivatnak, hogy a községi törvény 83. §-nak megfelelően felszerelt folyamodványaikat, e f. évi ápril 10-ig alólirottnál nyújtsák be.

Felelős szerkesztő: Balás Frigyes.

Főmunkatárs: Dr. Szentkláray Jend.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.

Mai lapunkhoz egy melléklet van csatolva.

873. sz. k. i. 1876. (30—33)

Hirdetmény.

Nagy-Beeskerek város községének tulajdonához tartozó urbéri koreszmáltatási jognak nyilvános árverés útján berbeadása a képviselő testületnek f. évi január 27-én 12. sz. a. kelt határozatával elrendeltetvén, a városház épületének kis termében megtartandó árverés határidejűl f. é. **ápril 4-ik** napjának, délutáni 4 órája tüzetik ki oly megjegyzés mellett, hogy az árverési szándékozók, az árverési feltételeket a városi számvévi hivatalnál a hivatalos órák ideje alatt bár mikor is megtekintheik.
Kelt N.-Beeskereken, 1876. évi március 1-én.

Kulifay Lajos,
polgármester.

3. 873.

Kundmachung.

Mit dem Beschlusse der Stadtpräsidenten vom 27. Jän. l. 3., 3. 12, ist die Verpachtung der zum Eigenthume der Stadt Gr.-Beeskere gehörenden Urberial-Schankgerechtigkeite angeordnet. Auf Grund dieses Beschlusses wird die in dem kleinen Sitzungssaale abzuhaltende Licitation hiemit ausgeschrieben, und der Termin derselben auf den 4. April l. 3., um 4 Uhr Nachmittags hiemit mit dem Bemerken anberaumt, daß die Pachtstüften in die Licitationsbedingnisse bei der hierfür. Buchhaltung während der üblichen Amtsstunden Einsicht nehmen können.
Gr.-Beeskere, am 1. März 1876.

Ludwig Kulifay,
Bürgermeister.

Br. 873.

Објава.

Са одлуком од 27. јануара т. г. бр. 12 одредило је варошко представништво, да се својину вароши вед-бечкерка сачињавајуће урбариално право точење иша у закуп даде.
Услед ове одлуке разписујесе с овим јавна дражба, која ће се у малој дворани магистратског здања држати, а за рок драже одређујесе 4. априла т. г. по р. вал. у 4 сата после подне с тим додатком, да они који су намерни право ово у закуп узети, лиценациона услова код оварошког књиговођског звања за време званични сатова прегледати могу.
У Вел.-Бечкерек, 1. марта 1876.

Лудвиг Кулфај,
градоначалник.

61. sz. b. v. k. 1876. (35—31)

II. árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a n.-beeskereki kir. törvényszék teleknyvi osztályának 1876. évi ápril 5-én 7068. sz. alatt kelt végzésével Lampadat Marko részére a rom.-szárcsai 220. ljkönyvi számú ingatlanságból Milován Folyant illető jutalék tulajdonjogára nézve elrendelt első árverés sikert nem eredményezvén, a második árverés f. évi **ápril 11-ik** napjára tüzetelt ki.
Kelt N.-Beeskereken, 1876. évi március 12-én.

Marianovich János,
kir. bír. végrehajtó.

Öt
beten
Pest
Előfi
„T O
1876.
Tisztelet
megrendelés
veskedjenek.
sében fennak
Az elő
utalványnya
(Pleitiz Fer.
zendők.
Egész évre
Fél évre
Negyed év
Kelt N.-B
A
Az ár
Lapunk
események
változott, az
rudolfsgnadi
ben valamint
töltésszakadás
hogy az ár
nak csakugy
igy nevezet
rechtsdorf pu
jéből sokáig
lakosság és
mentetett a k
kosság egy r
dorfon talált
a 240 család
500 meg Opp
helyezve mag
találkozik va
kezevén részük
albrechtsdorfi
a szerzésű
része t. i. a
lélekből mint
lyácsán van.
talanok de ma
retnének is k
nem igen talál
gondoskodni k
az albrechtsdor
dekoznak ó F
T
Részletek M
Mi több, Bec
annak okát, hog
okmány, melyet
1546-ban, a hín
gyült rendek ne
dött, esedezvé
hercegréi átruha
egyszerűen elvett
kérelme teljesít
12 ezer aranyra
val folytatott ezen
még a levéltárak
mely tanulmányoz
csak annyit tudni
meghiusult... De
hiusult meg, mivel
nek igen nagy
hogy a porta e
magának Tem
kerekek várait a
től; s minthog
natra, melyne
minden pillan
török becsapa
nem hajlott: a
meg kérelmeit.
várák közé tartoz
ságaok voltak, mel
peztek a nemzetköz
bíráshoz ország-so
horgolva.
Sőt van még e
ennek feltüntetésé
Legalább azt hissz
nyos, miszerint